

V zadevi Grešovnik proti Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) na seji senata v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica senata*,

Boštjan M. Zupančič,

Helena Jäderblom, *sodnika*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 25. junija 2013,

izreklo to sodbo, ki je bila izdana istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 31594/08) proti Republiki Sloveniji, ki jo je po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 19. junija 2008 vložil slovenski državljani Mirko Grešovnik (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopal M. Kramljak, odvetnik iz Radelj ob Dravi. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.

3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 26. septembra 2012.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

4. Pritožnik je bil rojen leta 1948 in živi v Slovenj Gradcu.

A. Glavni postopek

5. Podjetje Adapta d. o. o. je 3. decembra 1993 proti pritožniku začelo izvršilni postopek. Sklep o izvršbi je bil izdan 7. decembra 1993. Po ugovoru na izvršbo je bila izdana odločba o ugoditvi ugovoru. Postopek se je nadaljeval kot pravdni postopek.

6. Konvencija je za Slovenijo začela veljati 28. junija 1994.

7. Po reorganizaciji sodstva je bila zadeva decembra leta 1994 dodeljena okrožnemu sodišču v Slovenj Gradcu.

8. Sodišče je opravilo prvo obravnavo 5. oktobra 1998.

9. Sodišče je 11. novembra 1998 določilo gradbenega izvedenca. Izvedensko mnenje je bilo predloženo 14. junija 1999.

10. Obravnava, razpisana za 10. julij 2000, je bila preložena zaradi težav pri vročanju vabila na narok tožniku. Tožnik je sodišče obvestil o spremembi naslova 14. avgusta 2000.

11. Sodišče je 1. septembra 2000 od novega tožnikovega zastopnika zahtevalo pooblastilo. Pooblastilo je bilo sodišču predloženo 5. februarja 2001.

12. Obravnava, razpisana za 23. marec 2001, je bila na tožnikovo zahtevo preložena.

13. Med 20. aprilom 2001 in 12. aprilom 2002 je sodišče opravilo dve obravnavi.

14. Po zadnji obravnavi je sodišče 12. aprila 2002 izreklo sodbo. Obe stranki sta vložili pritožbo.

15. Sodni spis je bil 24. maja 2002 poslan višjemu sodišču v Mariboru.

16. Podjetje Adapta d. o. o. je bilo 11. junija 2003 po uradni dolžnosti izbrisano iz sodnega registra, zato je bila zadeva 18. septembra 2003 vrnjena prvostopenjskemu sodišču.

17. Prvostopenjsko sodišče je 2. oktobra 2003 izdalo odločbo o prekinitvi postopka.

18. Sodišče je 17. marca 2004 prejelo izjavo tožnikovega pravnega naslednika o njegovi nameri nadaljevati postopek.

19. Sodišče je 23. marca 2004 izdalo odločbo o nadaljevanju postopka. Pritožnik je 29. marca 2004 vložil nasprotno tožbo.

20. Prvostopenjsko sodišče je 15. aprila 2004 zadevo ponovno poslalo v reševanje Višjemu sodišču v Mariboru.

21. Sodišče je 6. decembra 2005 potrdilo prvostopenjsko sodbo. Sodba je bila pritožnikovemu zastopniku vročena 12. januarja 2006.

B. Postopek glede predloga za revizijo in vrnitev v prejšnje stanje

22. Pritožnik je 16. marca 2006 vložil predlog za revizijo skupaj s predlogom za vrnitev v prejšnje stanje, ker je rok za vložitev predloga za revizijo potekel.

23. Okrožno sodišče v Slovenj Gradcu je 26. maja 2006 opravilo obravnavo in zavrnilo pritožnikov predlog za vrnitev v prejšnje stanje kot neutemeljen, predlog za revizijo pa kot prepozno vložen. Pritožnik se je pritožil.

24. Pritožba je bila 29. januarja 2007 zavrnjena. Pritožnik je vložil predlog za revizijo.

25. Vrhovno sodišče je 28. avgusta 2007 zavrnilo predlog za revizijo. Pritožnik je vložil ustavno pritožbo (glej 34. odstavek).

C. Izvršilni postopek

26. Prvostopenjsko sodišče je 24. februarja 2006 izdalo sklep o izvršbi na podlagi sodb sodišča prve in druge stopnje (glej 14. in 21. odstavek). Pritožnik je vložil ugovor.

27. Sodišče je 6. aprila 2006 pritožbo zavrnilo. Pritožnik se je pritožil.

28. Višje sodišče v Mariboru je 16. maja 2006 pritožbo zavrnilo.

29. Upnik je 13. junija 2006 vložil predlog za novo izvršilno sredstvo, to je za prodajo premičnih stvari.

30. Predlogu je bilo ugodeno 15. junija 2006.

31. Sodišče je 24. maja 2007 imenovalo novega izvršitelja, ki je izdal poročilo in sodišče obvestil, da zaplemba premičnega premoženja ni bila uspešna.

32. Sodišče je 28. maja 2008 izdalo odločbo o ustavitvi izvršilnega postopka.

D. Odločitev Ustavnega sodišča

33. Ustavno sodišče je 10. decembra 2007 zavrnilo pritožnikovo ustavno pritožbo.

34. Ustavno sodišče je zavrnilo pritožbo zoper odločbe o zavrnitvi predloga za vrnitev v prejšnje stanje (glej 23.—25. odstavek). Pritožba zoper odločbo v zvezi z izvršilnim postopkom je bila zavrnjena kot prepozno vložena (glej 27. in 28. odstavek). Pritožba zoper odločbe v glavnem postopku je bila zavrnjena zaradi neizčrpanja notranjepravnih sredstev, saj pritožnik predloga za revizijo ni pravilno vložil (glej 20. in 21. odstavek in 22.—25. odstavek).

II. DOMAČA ZAKONODAJA

35. Za domačo zakonodajo glej sodbo *Beguš proti Sloveniji* (št. 25634/05, 15. december 2011).

PRAVO

I. OČITANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

36. Pritožnik se je pritožil, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

37. Smiselno se je pritožnik tudi pritožil, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predlogotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

38. Prvič, vlada je trdila, da so bile pritožbe v glavnem postopku prepozno vložene. Menila je, da bi bilo treba glavni postopek in izvršilni postopek obravnavati ločeno. Glavni postopek se je končal 6. decembra 2005 (glej 21. odstavek) z izrekom končne odločbe o pritožnikovih civilnih pravicah, to je več kakor šest mesecev pred vložitvijo pritožbe na Sodišče.

39. Drugič, vlada je glede postopka v zvezi s predlogom za vrnitev v prejšnje stanje in predlogom za revizijo zatrjevala nezdržljivost zaradi *ratione materiae*. Navedla je, da se ta postopek ni nanašal na odločbo o pritožnikovih civilnih pravicah in da je sodišče odločalo le o njegovi procesni pravici vložiti predlog za revizijo. V tej zvezi je enako zatrjevala glede postopka pred Ustavnim sodiščem. Po njenem mnenju Ustavno sodišče ni odločalo o vsebini zadeve in torej ni šlo za civilne pravice.

40. Tretjič, vlada je trdila, da v izvršilnem postopku niso bila izčrpana notranjepravna sredstva. Menila je, da je 1. januarja 2007, ko je začel veljati Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (zakon iz leta 2006), potekal postopek na prvi stopnji in da pritožnik ni izkoristil notranjepravnih sredstev, ki jih je imel na voljo.

41. Pritožnik je te trditve izpodbijal, predvsem se z vlado ni strinjal glede razlikovanja med glavnim in izvršilnim postopkom.

42. Sodišče se strinja z vladnim ugovorom glede postopka v zvezi z vrnitvijo v prejšnje stanje in predlogom za revizijo ter da ta del postopka, vključno z delom postopka pred Ustavnim sodiščem, zaradi *ratione materiae* zavrača kot nezdržljiv s točko a tretjega odstavka in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

43. Sodišče pa se ne strinja, da navedeni razlogi za nesprejemljivost lahko veljajo tudi za postopek pred Ustavnim sodiščem v zvezi z glavnim postopkom. Glede tega ugotavlja, da je bila ustavna pritožba v tem delu zavržena kot prepozno vložena. Sodišče ugotavlja, da bi bilo treba pritožbo zavrniti na podlagi prvega in četrtega odstavka 35. člena konvencije, ker niso bila izčrpana notranjepravna sredstva.

44. Glede drugih trditvev Sodišče ugotavlja, da je obravnavana zadeva podobna zadevi *Beguš proti Sloveniji* (pritožba št. 25634/05, 15. december 2011, 29.–32. odstavek) in zanjo iz spodaj navedenih razlogov veljajo enaka načela glede sprejemljivosti.

45. V zvezi s prvo vladno navedbo Sodišče v skladu s sodno prakso (glej sodbi *Di Pede proti Italiji* in *Zappia proti Italiji*, 26. september 1996, Poročila o sodbah in sklepih 1996-IV, str. 1383-1384, 20.–24. odstavek, oziroma str. 1410-1411, 16.–20. odstavek) ugotavlja, da se je v obravnavani zadevi o pritožnikovih civilnih pravicah odločalo do konca izvršilnega postopka. Izvršilni postopek je bil končan 28. maja 2008, ko je bila izdana odločba o ustavitvi postopka, zato Sodišče meni, da je bila pritožba vložena pravočasno in zavrača navedbe vlade.

46. Glede tretjega vladnega argumenta v zvezi z izvršilnim postopkom Sodišče v celoti upošteva svoje ugotovitve iz sodbe v zadevi *Beguš proti Sloveniji* (prav tam, 31. odstavek) in ta del pritožbe zavrača zaradi neizčrpanja notranjepravnih sredstev v skladu s prvim in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

47. Ob upoštevanju navedenega Sodišče ugotavlja, da pritožba glede trajanja glavnega postopka ni očitno neutemeljena po točki a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Prav tako

ugotavlja, da ni nesprejemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov (prav tam, 30. odstavek). Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B. Utemeljenost

1. 6. člen

48. Pritožnik je zatrjeval, da je postopek trajal nerazumno dolgo in da zamud ni mogoče pripisati njemu.

49. Vlada ni ugovarjala pritožnikovim trditvam.

50. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in pristojnih organov ter pomen zadeve za pritožnika v sporu (glej med drugim *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

51. Sodišče ugotavlja, da se je upošteveno obdobje začelo 28. junija 1994, ko je konvencija začela veljati za Slovenijo, končalo pa se je 6. decembra 2005, ko je bila pritožniku vročena sodba pritožbenega sodišča. Postopek je torej na dveh sodnih stopnjah trajal enajst let in pet mesecev.

52. Sodišče po pregledu vsega gradiva, ki mu je bilo predloženo, in ob upoštevanju svoje sodne prakse (glej *Beguš proti Sloveniji*, 36.–37. odstavek, navedeno zgoraj; *Pardus proti Poljski*, št. 13401/03, 44.–46. odstavek, 15. junij 2010; *Mežan proti Sloveniji*, št. 39154/02, 20.–23. odstavek, 1. junij 2006; in *Nose proti Sloveniji*, št. 27102/02, 18.–22. odstavek, 21. december 2006) meni, da so postopki v obravnavani zadevi trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen

53. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za domnevno kršitev zahteve po prvem odstavku 6. člena, po katerem mora biti zadeva obravnava v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000–XI).

54. Sodišče ugotavlja, da je bil postopek končan pred uveljavitvijo zakona iz leta 2006. Sodišče ugotavlja tudi, da so bila pritožniku na voljo le tista pravna sredstva, za katera je Sodišče v sodbi v zadevi *Lukenda proti Sloveniji* (št. 23032/02, 6. oktober 2005) ugotovilo, da so neučinkovita.

55. Sodišče torej meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi lahko pritožnik dosegel odločitev sodišča, ki bi potrdila njegovo pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kakor je določeno v prvem odstavku 6. člena.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

56. Pritožnik se je na podlagi 6., 13. in 14. člena konvencije pritožil zaradi nepoštenosti glavnega postopka. Zatrjeval je, da so domača sodišča zmotno uporabila zakon in ugotovila dejstva, ker so zavrnila njegove dokaze in sprejela slabo obrazložene in očitno napačne odločbe.

57. Prav tako se je pritožil, ker je bil njegov predlog za revizijo zavrnjen zaradi formalističnih razlogov, kar je bila odvetnikova krivda, ki mu je dal napačen pravni nasvet.

58. Pritožil se je tudi, da je sodišče v izvršilnem delu postopka napačno izračunalo znesek zamudnih obresti, ki so bile že brez tega zaradi trajanja postopka pretirano visoke.

59. Pritožnik se je pritožil tudi, da je bila odločitev Ustavnega sodišča brez obrazložitve.

60. Tudi ob domnevi, da je mogoče šteti, da so notranjepravna sredstva pravilno izčrpana (glej 34. in 43. odstavek) Sodišče vsekakor ugotavlja, da glede na vse razpoložljivo gradivo navedeni očitki, če so v njegovi pristojnosti, ne kažejo, da so bili kršeni členi, na katere se je skliceval pritožnik. To pomeni, da je ta del pritožbe očitno neutemeljen in ga je treba zavrniti v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

61. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

62. Pritožnik je zahteval 8.500 EUR za nepremoženjsko škodo.

63. Vlada je zahtevku oporekala.

64. Sodišče meni, da je pritožnik utrpel nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti mu na tej podlagi prisoja 8.500 EUR.

B. Stroški in izdatki

65. Pritožnik je zahteval tudi 4.500 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

66. Vlada je zahtevku oporekala.

67. Sodišče ugotavlja, da pritožnik ni podrobneje opredelil ali utemeljil svojih zahtevkov, čeprav ga je opozorilo na pogoje v zvezi z zahtevki za pravično zadoščenje, ki jih določa 60. člen Poslovnika Sodišča (glej *S. I. proti Sloveniji*, št. 45082/05, 13. oktober 2011, 87. odstavek). Zaradi tega Sodišče na tej podlagi ne prisoja ničesar.

C. Zamudne obresti

68. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba glede predolgega trajanja postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva sprejemljiva, preostali del pritožbe pa je nesprijemljiv;
2. *razsoja*, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije;
3. *razsoja*,
 - a) da mora tožena država v treh mesecih pritožniku plačati 8.500 EUR (osem tisoč petsto evrov), zvišano za morebitni davek, za nepremoženjsko škodo;
 - b) da se za navedeni znesek od dneva, ko poteče navedeni rok treh mesecev, do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 18. julija 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik *sodnega tajnika*

Angelika Nußberger
predsednica senata